

Malung-Sälens kommun

Riktlinjer

för astma, allergier och överkänslighet
inom kommunens verksamheter

Fastställt av: Kommunfullmäktige 2023-12-18 § 163
Dnr: KS/2023:517

Syfte

Syftet med riktlinjen är att förebygga hälsoeffekter och symtom som har samband med vistelse på arbetsplatsen undvika starka dofter samt underlätta tillvaron för människor som har allergier, astma eller annan överkänslighet. Vilket innebär att den fysiska miljön i kommunens lokaler anpassas så att tillgängligheten för personer med astma, allergi och doftproblematik säkras. Genom riktlinjen vill kommunen öka kunskapen kring astma, allergi och överkänslighet hos kommunens medarbetare. Kommunen vill skapa och upprätthålla goda inomhusmiljöer för sina medarbetare och besökare. Kommunen vill tydliggöra skillnaden mellan sällskapsdjur och tjänstedjur, där tjänstedjur kan förekomma i verksamheterna utifrån säkerhetsaspekt, trygghet och i behandlande syfte. Medarbetares sällskapsdjur förekommer ej på arbetsplatsen.

Bakgrund

I offentlig verksamhet är det viktigt att möjliggöra för allmänheten att besöka kommunala lokaler samt att besökare och medarbetare inte hindras från att vistas i kommunens lokaler på grund av okunskap kring allergi, astma och annan överkänslighet som kan förekomma. Det är viktigt att komma ihåg att stor del av irriterande och allergiframkallande ämnen blir kvar i lokalerna under lång tid. Pälsdjursallergener är ett exempel på en allergen som är svår att få bort och kan vara kvar i lokalerna en lång tid efter vistelsen. Medarbetare och besökare ska kunna vistas i kommunens lokaler utan att behöva möta andra medarbetares sällskapsdjur. Arbetsmiljöverket ålägger arbetsgivare att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete, där ingår bland annat inomhusmiljö och allergifrågor.

Mål

Att alla som besöker, vistas eller arbetar inom kommunens verksamheter ska kunna känna sig trygga i att vistas i kommunens lokaler utan att drabbas av symtom orsakade av allergener, pälsdjur eller starka dofter. Kommunen vill kunna erbjuda alla en tobaksfri miljö och en bättre hälsa.

Lagstiftning

Arbetsmiljölagen (AML) 1 kap, 1§ har som ändamål att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet men även uppnå en god arbetsmiljö.

Arbetsförhållandena skall anpassas till människors olika förutsättningar avseende fysiskt och psykiskt arbete enligt 2 kap, 1§ (AML).

Arbetsgivare och arbetstagare ska enligt 3 kap, 1a§ (AML) samverka för att skapa en god arbetsmiljö.

Enligt 3 kap, 2§ (AML) Skall arbetsgivaren vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagaren utsätts för ohälsa eller olycksfall. En utgångspunkt är att allt som kan leda till ohälsa eller olycksfall ska ändras eller ersättas så att risken för ohälsa eller olycksfall undviks.

Enligt Lag (2018: 2088) om tobak och liknande produkter 6 kap, 2§ Tobakslagen förbjuder rökning i alla lokaler som är avsedda för barn- och ungdomsverksamhet. Likaså är rökning förbjuden på skolgårdar och liknande ytor utomhus i anslutning till barn och ungdomsverksamhet. 6 kap, 2§, Rökning är förbjuden vid entréer till lokaler och utrymmen som allmänheten har tillträde till.

Handlingsplan

- Samtliga medarbetare har ansvar att riktlinjerna följs under arbetstid.
- Respektive chef ansvarar för att regelbundet för att informera om riktlinjerna vid arbetsplatsträffar och vid nyanställningar.
- Samtliga verksamma inom kommunen ansvarar för att inte använda parfymerade eller kropp- och hårvårdsprodukter som doftar i kommunens lokaler. Heller inte ha olämpliga växter eller sällskapsdjur med till arbetsplatsen.
- Kommunala verksamheterna ska använda sig av doftfria produkter och följa den upphandling som kommunen har.
- Respektive chef ansvarar för att informera vilka regler som gäller kring rökning på arbetsplatsen, vart detta kan ske och rutiner för klädbyte.
- Kommunen behöver ha tydlig skyltning för vad som gäller kring födoämnen och dofter i kommunens lokaler samt vilka regler som finns gällande pälsdjur och rökning.

Lokaler

De som är verksamma i kommunens lokaler och de som planerar verksamheten ska ha god kännedom om vad lokalerna är avsedda och dimensionerade för, samt deras begränsningar. Vid förändringar och planering av verksamheten ska hänsyn till lokalernas inomhusaspekter tas. Verksamheten ska anpassas utifrån lokalernas förutsättningar. Vid uppföring eller ändring av kommunala byggnader ska det finnas tydliga krav på avseende fuktsäkerheten. Vid ombyggnation och underhållsarbeten av lokalerna ska inte de som vistas där påverkas negativt.

När verksamheten gör inköp av bygg- och inredningsmaterial ska dessa väljas utifrån inomhus och allergiaspekter avseende innehåll och emissioner. Byggnadsrelaterade hälsobesvär kan orsakas av vatten och fuktskador i lokalerna. Där påföljden av fuktskadan kan ha lett till mögelpåväxt. Även tidigare fuktskador kan ha en negativ effekt på hälsan om de inte är åtgärdade på rätt sätt. I kommunens inomhusmiljö ska både medarbetare och allmänhet kunna vistas därför behöver samtliga hjälpas åt för att alla ska kunna visas i kommunens lokaler utan att bli drabbade av symtom orsakad av allergi, astma eller annan överkänslighet.

Luft

Luftkvaliteten i kommunens lokaler ska ha en kvalitet som möjliggör för de som vistas i lokalerna inte drabbas av symtom från bland annat luftvägar, slemhinnor samt huvudvärk. Symtomen kan uppstå av låga luftflöden orsakade av brister i ventilationen och underhållet av den. Låga luftflöden kan också orsakas av fel dimensionering av ventilationssystemet.

Ansvarig personal för fastighetsskötsel och underhåll ska ha goda kunskaper om ventilations och värmesystem samt hur kontroller, justeringar görs för bästa effekt. Användare av lokalerna ska ha kännedom om luftsystemets funktion samt hur de är dimensionerade i förhållande till lokalernas användningssätt. För kommunens lokaler ska det finnas rutiner för regelbundna kontroller av ventilationens funktion som innebär att ventilationens effekt kontrolleras i förhållande till lokalens användning.

Städ

De som vistas i kommunens lokaler ska inte drabbas av ohälsa, överkänslighetsreaktioner eller allergiska symtom på grund av brister i eller okunskap om de rutiner som gäller kring städningen. Bristande eller felaktig städning kan bidra till att individer får symtom av allergi eller annan överkänslighet. Tydliga rutiner ska finnas såväl för lokalvården som för de förberedelser som åligger de verksamma i lokalerna, där en god städning ska betraktas som ett delat ansvar och inte enbart medarbetarna inom lokalvården. Lokalernas utformning, material och inredning ska väljas med även städbarheten som ett kriterium, i samråd med

lokalvården. Onödig nedsmutsning ska förhindras genom förebyggande åtgärder av verksamheten.

Medarbetare inom lokalvården har god kunskap om städningens och städmetodernas betydelse för inomhusmiljön. Kemikalier som upphandlas är doftfria från kemiska dofter och väljs utifrån bästa möjliga egenskaper avseende astma och allergipåverkan samt hälsoskyddande effekt med kravställande för till exempel smittspridning.

Tobaksrökning

Malung-Sälens kommun arbetar för en hälsofrämjande arbetsmiljö.

Ingen som vistas, besöker eller arbetar inom kommunal verksamhet ska drabbas av symtom på grund av tobaksrök eller behöva utsättas för tobaksrök mot sin vilja. Pollenallergi är en allergi som kan förvärras för den som blir utsatt eller utsätter sig för tobaksrök. Rökning får inte ske utanför ingångar till de kommunala verksamheterna då de ingår i de rökfria zonerna som kommunen har och baseras utifrån tobakslagen. I kommunens policy avseende skadligt bruk finns hänvisning vad som gäller för rökfria zoner. Rökning på arbetsplatsen ska utföras på anvisad plats. Där respektive chef ansvarar för att informera vart den anvisad rökplats finns. På kommunens äldreboenden och boende inom särskilda omsorgen är allmänna utrymmen rökfria zoner.

Rökning på skolgårdar och liknande ytor utomhus i anslutning till barn och ungdomsverksamhet samt dess lokaler är förbjudet. Vilket kommunen utgår ifrån tobakslagen. Då samtliga medarbetare inte ska bidra till att utsätta andra för överkänsliga dofter så är rökning inte tillåtet i verksamhetens arbetskläder. Rökning får inte ske på betald arbetstid medarbetarens rast räknas inte som arbetstid och då kan medarbetare röka på avsedd plats enligt anvisning. Paus, måltidsuppehåll och fikapaus räknas däremot som arbetstid vilket innebär att rökning inte är tillåtet. Alla behöver bidra till att tänka på allergiaspekter, överkänslighet samt inomhusmiljön därför bör inte kommunens medarbetare röka på olämpliga platser. Samtliga medarbetare behöver respektera kommunens anvisning kring att det inte är tillåtet att röka under arbetstid.

Dofter

Samtliga medarbetare behöver bidra till att inte utsätta andra för dofter. Det är därför viktigt att öka kunskapen bland medarbetarna kring överkänslighet för dofter. Produkter som är parfymerade och andra starka dofter kan orsaka besvär för de som utsätts. Reaktionen kan bland annat leda till luftvägsbesvär, astma och huvudvärk. Därför ska samtliga medarbetare inför sina arbetspass undvika parfym, rakvatten, hårprodukter och andra kroppsvårdsprodukter som doftar. Doftljus eller andra luftfräschare är i regel inte tillåtet i kommunens lokaler för att skapa en god inomhusmiljö för samtliga som vistas i lokalerna. Det är också viktigt att tänka på att

rengöringsmedel, tvätt och sköljmedel kan utge doft och små mängder av parfymerade dofter kan räcka för att orsaka problem för en person. Vid inköp av produkter till kommunens verksamheter skall det enbart ske med doft- och allergianpassade produkter om inte det av särskilt arbetsmiljömässiga skäl finns beslut från närmaste chef med delegerat ansvar för arbetsmiljön. Samtliga behöver bidra för att lokalerna ska kunna vara så luktfria som möjligt, undvik därför parfymer och produkter med stark lukt vid vistelse i kommunens lokaler.

Växter i inomhusmiljö

Samtliga medarbetare behöver arbeta för att ingen som besöker eller vistas i kommunens lokaler ska få allergi, astma eller andra överkänsliga reaktioner som kan orsakas på grund av att det finns olämpliga växter i lokalen.

Alla som är verksamma inom kommunen behöver ha kunskap om vilka växter som får användas och vilka problem olämpliga växter kan orsaka. Vissa växter kan utge dofter som kan orsaka besvär som astma, luftvägsbesvär, huvudvärk och andra överkänsliga reaktioner.

Pälsdjur

Malung-Sälens kommun vill förebygga ohälsa och olyckor samt skapa en god arbetsmiljö så är det inte tillåtet i inomhusmiljö att ta med någon form av sällskapsdjur till sitt arbetspass inom kommunal verksamhet. Kommunen är en offentlig verksamhet där både medarbetare och besökare ska kunna vistas i dess lokaler. Sällskapsdjur får därför inte vistas i kommunens lokaler utifrån att arbetsgivaren enligt arbetsmiljölagen ska vidta åtgärder för att förebygga ohälsa och olyckor. Detta gäller även de sällskapsdjur som är allergivänliga då kommunen vill att de som vistas i lokalerna ska känna sig trygga utan att drabbas av otrygghet, allergi eller andra reaktioner från överkänslighet. Pälsdjur får inte införas i kommunens lokaler eller fordon, dock kan anpassningar göras för ledarhundar.

Allergier eller överkänslighet för födoämnen

Ingen form av nötter får medtas till arbetsplatsen då samtliga ska kunna vistas i kommunens lokaler. Detta gäller samtliga nötter samt andra matprodukter som innehåller nötter. Vid osäkerhet om maten innehåller nötter så kontrollera innehållsförteckningen. Tillverkaren har skyldighet att ange på förpackningen om ett livsmedel innehåller nötter eller jordnötter.

Exempel på några nötsorter, jordnöt, hasselnöt, paranöt, valnöt, mandel).

En del kan få en allergisk chock, men det är ovanligt, det kallas också för anafylaxi. Det är en allvarlig reaktion som kommer snabbt och kan vara livshotande. Individen kan bli medvetslös och få svårt att andas.

- Respektive chef ansvarar för att regelbundet informera på arbetsplatsträffar och vid nyanställningar om vilka födoämnen som inte får tas med till arbetsplatsen.
- Respektive chef ansvarar för att verksamheterna har uppsatt information om vilka födoämnen som inte får medtas på arbetsplatsen.

Det är även viktigt att tänka på att torka av de ytor som varit i kontakt med övriga födoämnen då det kan finnas matallergier för olika födoämnen.

Samtliga behöver bidra till att inte nötter medtas till verksamhetslokaler. I lokalerna behöver samtliga ansvara för att ingen ska behöva bli drabbad av allergi eller annan överkänslighet för att ha kommit i kontakt med födoämnen.